

OKTA ANADOLU MASİFFİNE GÜMÜŞKENTİ B, (NEVŞEHİR) DOLAYINDA JEOLJİK PETROGRAFIK İNCELEMELER

Geological-Petrographical Investigations of the Gümüşkent T. and Ifs Surrounding (Nevşehir City) in the Middle Anatolian Massif

NİHAL AYDIN

A.Ü.F. Fakültesi, Jeoloji Mühendisliği Bölümü, Ankara

ÖZ: Bu çalışma ile Gümüşkent B. (Nevşehir) dolaylarında 1/25 000 ölçekli litoloji haritası yapılmış; 'araziden ve polarize mikroskoptan elde edilen gözlem ve veriler değerlendirilmiştir.

Kayaç numuneleri grid yöntemi ile toplanmıştır. Formasyonlar IUGS'nin belirlediği kurallara göre tanımlanmıştır. Kay açların sınıflandırılmaları ve isimlendirilmeleri için IUGS (1973, 78), Tröger (1935), Folk (1974) ve "Vinkler (1979)'den yararlanılmıştır.

Bu arazideki stratigrafik dizilim şöyledir : 5) İçmece Kireçtağları (Pleistosen-Holosen), 7) Kızılırmak Alüvyonları (Pleistosen), 6) Karaburna Bazaltları (Pliyosen-Pleistosen), 5) Yüksekli Formasyonu (Üst Miyosen), 4) Akmezardere Formasyonu (Lütesiyen), 3) Kızıltepe Volkanitleri, 2) Akçataş Graniti, 1) Tamadağ Formasyonu (Seymen 1981).

Kuaterner'de oluşan İçmece fayı deprem bakımından önemli görünmektedir.

Metamorfik kayaçlar, mermerler, amfibölitler, gnays tekstürü gösteren kayaçlar ve gnayslardır. Arazi rejyonal termo dinamo metamorfizmayla eş zamanlı olarak kontakt metamorfizmaya maruz kalmıştır. Bu arazide hidrotermal ve retrograd metamorfizmanın etkileri de gözlenmiştir.

Akçataş granitinde, granitler çoğunlukta olup ayrıca ortoklas granit granodiorit, kuvarsdiorit, diorit, syenit, monzonit, kuvars monzonit, monzodiorit, alterasyona maruz kalmış plutonik kayaçlar saptanmıştır. Kızıltepe volkanitlerinde, volkanik breş, litik tüf, andezit, trakit, trakiandezit, kuvars banakit, riyolit, latit (albitleşmeye maruz kalmış) ve porfirit belirlenmiştir.

Akmezardere Formasyonu : Konglomera, kumlu konglomera, konglomeratik kumtaşı, feldspatik litarenit, litik arkoz, subarkoz, kumlu şilt ve biomicritten oluşan ardışıklı bir seri halinde izlenmektedir. Fliş benzeri bir fasiyese aittir.

Yüksekli Formasyonu ; Konglomera, kumtaşı, kil ve tüfit araldanması halinde gözlenmektedir. Gölsel bir ortama aittir.

Araziden ve mikroskoptan elde edilen gözlem ve verilerin değerlendirilmesiyle Gümüşkent B. ve dolaylarının jeolojik evrimi açıklanmıştır. Bu jeolojik model ileride Orta Anadolu Masifi için olustulacak benzer modelin çekirdeğini teşkil edebilir.

Bu arazinin kayaçlarının yapı malzemesi ve/veya doğal parke taşı olarak değerlendirilebilir kısımları vardır.

ABSTRACT: Lithology map with 1/25 000 scale is done; procured observations and data from field study and polarizing microscope are appraised by this study around the Gümüşkent T. (NW of Nevşehir city).

Samples of the rocks are collected with grid method. The formations are defined according to rules of IUGS. Classifications and nomenclatures of the rocks that are belong to IUGS (1973, 78), Tröger (1935), Folk (1974) and Vinkler (1979) are used in this study.

Stratigraphic sequence is follow that in this field : 8) İçmece limestones (Pleistocene-Holocene), 7) Kızılırmak alluvions (Pleistocene), 6) Karaburna basalts (Pliocene-Pleistocene), 5) Yüksekli formation (Upper Miocene), 4) Akmezardere formation (Lutetian), 3) Kızıltepe volcanics 2) Akçataş granite, 1) Tamadağ formation (Seymen 1981).

İçmece fault that is created in Quaternary, is appeared important viewpoint of earthquake.

Metamorphic rocks are determined as marbles, amphibolites, rocks that show gneiss textures and gneisses. The field subjected to regional dynamothermal metamorphism which is simultaneous with contact metamorphism and retrograde metamorphism is observed in this field. Granites are usually in Akçataş granite. Other rocks determined as orthoclase granite, granodiorite, quartzdiorite, diorite, syenite, monzonite, quartz monzonite, monzodiorite and altered plutonic rocks.

Volcanic breccia, lithic tuff, andesite, trachianandesite, quartz banakit, trachyte, rhyolite, latit (albitized) and porphyrite are confirmed in Kızıltepe volcanics.

Akmezardere formation is interbedded sequence which is created conglomerate, sandy conglomerate, conglomeratic sandstone, slightly conglomeratic sandstone, feldspathic litharenite, litharenite, lithic arkose, sandy şilt and biomicrite. it is belong to a facies which is similar flysch.

Yüksekli formation is observed as an interbedded sequence of conglomerate, sandstone, clay and tuffite. it is concerned as a sedimentary lake basin.

Geological evolution of around the Gümüşkent T. is explained by appraising of observations and data which is procured from field study and microscopic researches. This geological pattern would be charged a nucleus model which is formed for similar geological pattern of the Middle Anatolia Massif in future.

Some parts of this field are appraised as building material and/or natural cobble stone.